

راه‌ها / نسف بهر بهر ۹۰۳

تألیف: دکتر افسانه اسدی
سرپرست واحد امور داروخانه‌ها
معاونت غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

سرشناسه: اسدی، افسانه، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور: راهنمای نسخه‌پیچی صحیح / مؤلف افسانه اسدی.
مشخصات نشر: تهران: تیمورزاده: طیبه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۷۲ص: جدول: ۵/۱۹ x ۵/۹ س.م.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۰-۳۱۴-۵
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: چاپ دوم.
موضوع: نسخه‌پیچی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۳، ۲، ۵الف/RS۹۲
رده بندی دیویی: ۶۱۵/۱
شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۴۳۷۵

نام کتاب: راهنمای نسخه پیچی صحیح
تألیف و ترجمه: دکتر افسانه اسدی
ناشر: انتشارات تیمورزاده - نشر طیب
مدیر تولید فرهنگی: نجمه حسین زاده
مدیر تولید فنی و چاپی: مهدی شاه‌محمدی
طراح جلد: علیرضا فرخنده عقیده
کتاب‌آرا: خسرو محمودزاده
شمارگان چاپ اول: ۲۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: دوم - پاییز ۱۳۹۳ (۲۰۰۰ نسخه)
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: خجستان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۲۰-۳۱۴-۵
بهها: ۲۹۵۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان کریمخان زند - نیش میرزای شیرازی - شماره ۱۱۱ بولوار کشاورز - ابتدای خیابان ۱۶ آذر (مختربا بین تراز بولوار) طبقه سوم شرقی - کیبستی: ۱۵۹۹۹ - تلفن: ۹۰۹۰۸۸۸۰ (خط ۱) دوزنگار: ۸۸۰۹۸۹۸
تنها کتاب‌فروشی انتشارات تیمورزاده و نشر طیب: شماره ۶۸ - کیبستی: ۱۴۱۷۹ - تلفن: ۸۳ ۳ ۸۳ - ۲۱ دوزنگار: ۸۸ ۹۷ ۱۱ ۱۲

 تیمورزاده
www.teimourzadeh.com

این کتاب مشمول قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۳۸/۱۱/۱۱ است. بازنویسی، خلاصه‌برداری یا برداشت بخشی از متن، شکل‌ها و جدول‌های کتاب و انتشار آن در قالب هرگونه محصولی اعم از کتاب، پوستر، نرم‌افزار و ... بدون اجازه کتبی از ناشر غیرقانونی است و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

فهرست مطالب

- ۱ ..... مقدمه
- ۳ ..... فصل ۱ - نسخه‌پیچی
- ۵ ..... عوامل تأثیرگذار بر نسخه‌پیچی
- ۹ ..... فصل ۲ - شخص نسخه‌پیچ
- ۱۱ ..... فصل ۳ - مراحل نسخه‌پیچی
- ۱۲ ..... مرحله اول: دریافت نسخه معتبر
- ۱۳ ..... مرحله دوم: ترجمه و خواندن نسخه
- مرحله سوم: فراهم کردن و آماده‌سازی اقلام مورد نیاز نسخه برای
تحويل ۱۵
- ۲۱ ..... مرحله چهارم: ثبت اقلام تحويلی
- مرحله پنجم: تحويل دارو به بیمار با دستورالعمل‌های واضح و
توصیه‌های لازم ۲۲
- ۲۴ ..... فصل ۴ - راهکارهای مؤثر برای نسخه‌پیچی صحیح
- ۲۸ ..... فصل ۵ - پرسنل داروخانه
- ۲۸ ..... داروسازان
- ۲۹ ..... تکنسین‌های داروخانه
- ۳۰ ..... کمک تکنسین‌های داروخانه
- ۳۱ ..... فصل ۶ - تداخلات دارویی
- ۳۱ ..... انواع تداخلات دارویی

- ۳۲..... طبقه‌بندی تداخلات دارویی از لحاظ شدت
- ۳۴..... برخی تداخلات دارویی شایع
- ۳۹..... تعمیم دادن تداخل دارویی یک دارو به تمام داروهای آن گروه
- ۳۹..... اهمیت مقدار مصرف در به وجود آمدن تداخلات
- ۴۰..... فصل ۷ - داروهای اهدایی
- ۴۲..... فصل ۸ - معدوم کردن داروها و تأثیر آن بر محیط زیست
- ۴۵..... فصل ۹ - منابع اطلاعات دارویی
- ۴۵..... تبلیغات دارویی
- ۴۷..... منابع اولیه اطلاعات دارویی
- ۴۹..... منابع اینترنتی اطلاعات دارویی
- ۵۱..... ضمیمه ۱ - شرایط ساخت داروهای ترکیبی
- ۵۳..... ضمیمه ۲ - شرایط نگهداری داروها
- ۵۵..... داروهایی که باید در یخچال نگهداری شوند
- ۵۸..... ضمیمه ۳ - اختصارات نسخ
- ۶۲..... ضمیمه ۴ - چند نکته مهم برای داروسازان شاغل در داروخانه
-

مقدمه

بسیاری از عوامل مرتبط به هم مصرف دارو را تحت تأثیر قرار می‌دهند. نظام سلامت، پزشکان، داروسازان، بیماران و عموم مردم همگی به نحوی در مراحل درمان دخالت دارند و می‌توانند منجر به مصرف غیرمنطقی دارو شوند.

از جمله این عوامل داروسازان و یا به عبارتی کسانی می‌باشند که در امر نسخه‌پیچی و تحویل دارو به بیمار دخیل هستند.

علیرغم اینکه نسخه‌پیچی یک نقش بحرانی و مهم در مراحل درمان ایفا می‌کند، اما متأسفانه در کشور ما، نقش داروسازان در چرخه درمانی ضعیف می‌باشد و عرضه دارو در داروخانه‌ها علمی نیست و به علت وجود مشکلات اقتصادی، داروخانه‌ها فقط به دادن دارو به بیمار اکتفا می‌کنند.

کوتاهی زمان تحویل دارو به بیمار به علت سنگینی و حجم زیاد کار و تعدد بیماران ممکن است اثرات جانبی بر امر نسخه‌پیچی گذاشته و سرانجام در کیفیت نسخه‌پیچی تأثیر گذارد.

روش‌های نسخه‌پیچی نامناسب نیز می‌تواند منتهی به فساد فرآورده دارویی، آلودگی آن و یا بروز خطاهای دارویی شود. داروسازان در داروخانه باید با حداقل نسخه اما با ارائه کار علمی و دادن اطلاعات علمی به بیمار انجام وظیفه کنند تا خدمتی را که جامعه از داروسازان انتظار دارد تحقق یابد.

داروساز یا به عبارتی شخص تحویل دهنده دارو، باید با بیمار در مورد مصرف صحیح دارو صحبت کند و توضیح دهد که نام داروی تحویلی چیست؟ چرا بیمار به آن نیاز دارد؟ چگونه آن را مصرف کند؟ کجا و چگونه آن را نگهداری کند تا دوره درمان کامل شود.

حسن اعتماد بیماران به این قشر ضرورتاً مسئولیت‌ها و وظایف اخلاقی و قانونی شاغلین این حرفه را بسیار سنگین می‌کند. چرا که یک اشتباه کوچک در عرضه دارو به بیمار ممکن است عواقب سخت، زیان‌آور و شاید غیرقابل جبرانی را به همراه داشته باشد.

بنابراین یک آموزش صحیح، به منظور حفظ سلامتی بیماران و کاهش مرگ و میر ناشی از خطاهای نسخه‌پیچی و عوارض جانبی داروها در اثر مصرف غیرمنطقی آن برای افزایش شانس بهبود بیمار ضروری است.

در پایان مطالعه این کتاب را به کلیه همکاران محترم داروساز و سایر پرسنل شاغل در داروخانه‌ها، توصیه می‌کنم، چرا که در آن راهنمایی‌هایی جزء به جزء، با ذکر مراحل نسخه‌پیچی صحیح همراه با دستورالعمل‌های ویژه و نکات مربوط به آن ذکر شده است.

دکتر افسانه اسدی

سرپرست واحد امور داروخانه‌ها

معاونت غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی